

Európska
komisia

EURÓPSKA ZELENÁ DOHODA

PLNÍME CIELE

OBSAH

03 EÚ **klimaticky**
neutrálna EÚ do
roku 2050

06 Plán premeny
nášho
hospodárstva
a spoločnosti

10 Udržateľná
doprava
pre všetkých

13 Hybná sila **tretej**
priemyselnej
revolúcie

16 Čistejší
energetický
systém

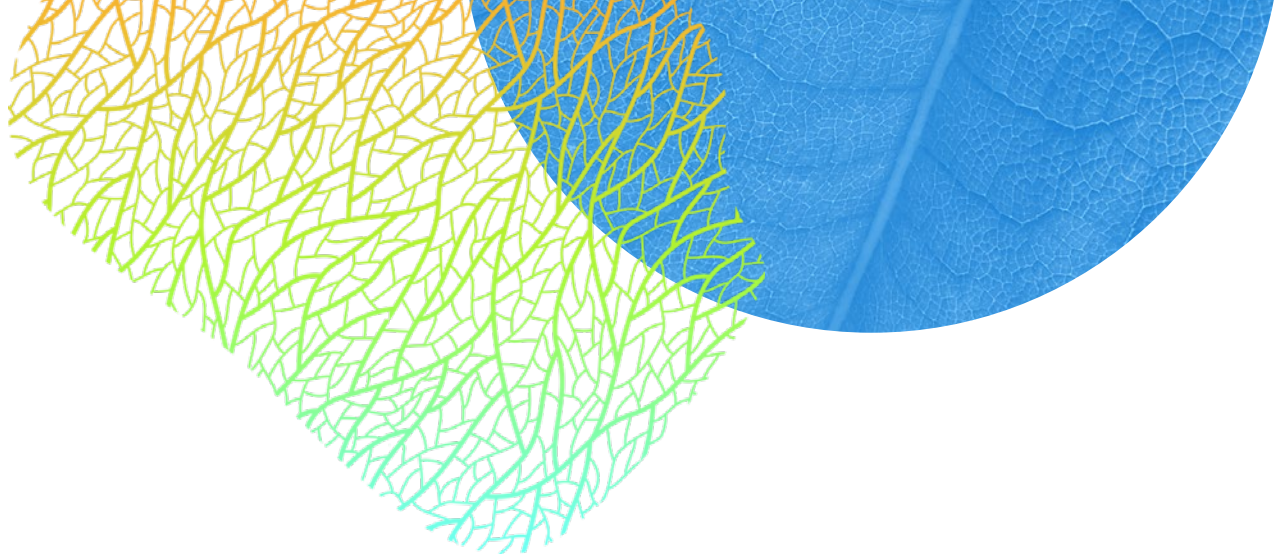
18 Obnova **budov**
v záujme
zelenšieho
životného štýlu

21 Ochrana planéty
a zdravia v súlade
s **prírodou**

24 Dôraznejší
globálny boj proti
zmene klímy

EÚ KLIMATICKY NEUTRÁLNA EÚ DO ROKU 2050

ZAČALO SA ROZHODUJÚCE DESAŤROČIE

Naším cieľom je **urobiť z Európy prvý klimaticky neutrálny kontinent**.

Prvým významným míľnikom na tejto ceste bude **55-percentné zníženie emisií do roku 2030**.
V tomto desaťročí sa rozhodne.

Predstavíme vám, ako chceme nasledujúce roky čo najlepšie využiť:

**December
2019**

Komisia predstavila Európsku zelenú dohodu, ktorou sa zaviazala dosiahnuť do roku 2050 klimatickú neutralitu.

**Marec
2020**

Komisia navrhla európsky právny predpis v oblasti klímy, ktorým sa cieľ klimateckej neutrality do roku 2050 stal súčasťou záväzného právneho predpisu.

**September
2020**

55%

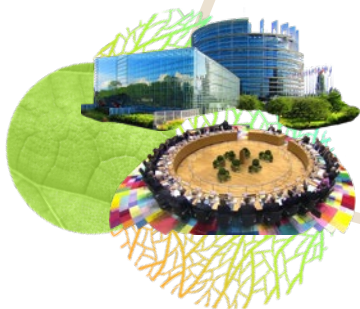
Komisia navrhla nový cieľ EÚ znížiť čisté emisie do roku 2030 aspoň o 55 % a doplnila ho do európskeho právneho predpisu v oblasti klímy.

**December
2020**

Európski lídri schválili navrhnutý cieľ Komisie znížiť čisté emisie do roku 2030 aspoň o 55 %.

**Apríl
2021**

Politická dohoda Európskeho parlamentu a členských štátov o európskom právnom predpise v oblasti klímy.

**Jún
2021**

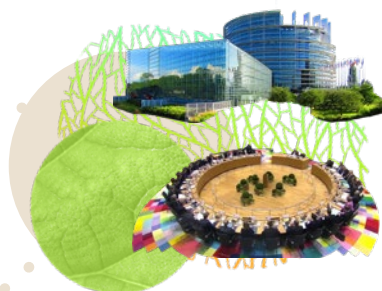

Európsky právny predpis v oblasti klímy nadobudol účinnosť.

**Júl
2021**

Komisia predstavila balík návrhov na premenu hospodárstva, ktorá povedie k dosiahnutiu klimatických cieľov do roku 2030.

Európsky parlament a členské štáty prerokujú a prijímajú balík právnych predpisov, ktoré umožnia dosiahnuť klimatické ciele do roku 2030.

2030

EÚ má znížiť emisie v porovnaní s úrovňou v roku 1990 aspoň o 55 %.

2050

EÚ sa má stať klimaticky neutrálnou.

PLÁN PREMENY NÁŠHO **HOSPODÁŘSTVA A SPOLOČNOSTI**

Zmena klímy je najväčšou výzvou našich čias. A nesie so sebou príležitosť vybudovať nový hospodársky model.

V boji proti zmene klímy sme sa ocitli v bode zlomu. Sme poslednou generáciou, ktorá môže zasiahnuť včas. Znížiť mieru globálneho otepľovania na výrazne menej ako 2 stupne, zachrániť naše živobytie, obmedziť vyhynutie druhov a ochrániť planétu pre budúce generácie – to všetko máme v rukách.

EURÓPSKA ÚNIA JE GLOBÁLNYM LÍDROM V BOJI PROTI ZMENE KLÍMY

Európska únia ide príkladom. Táto zásadná premena je načrtnutá v Európskej zelenej dohode prijatej v decembri 2019.

Premeniť EÚ do roku 2050 na prvý klimaticky neutrálny kontinent sa zaviazalo všetkých 27 členských štátov. A aby tento cieľ dosiahli, zaviazali sa znížiť emisie do roku 2030 v porovnaní s úrovňami z roku 1990 aspoň o 55 %.

Ide o právne záväzky zakotvené v prvom európskom právnom predpise v oblasti klímy.

A s nimi prichádzajú nové príležitosti pre inovácie, investície a tvorbu pracovných miest.

Táto premena prinesie:

VŠETKY ODVETVIA HOSPODÁRSTVA PRISPÔSOBENÉ KLIMATICKÉMU CIEĽU 2030

Cieľom tohto balíka návrhov je **pripraviť na riešenie výziev všetky odvetvia hospodárstva EÚ**. EÚ s ním vykročí na cestu k dosiahnutiu svojich klimatických cieľov do roku 2030 **spravidlivým, nákladovo efektívnym a konkurencieschopným** spôsobom.

SPRAVODLIVÁ, KONKURENCIESCHOPNÁ A ZELENÁ TRANSFORMÁCIA

Cieľom je zabezpečiť, aby premena priniesla **príležitosti všetkým**. V tomto balíku sa navrhujú rôzne spôsoby, ako **podporiť zraniteľných občanov a odstrániť nerovnosť a energetickú chudobu**.

Zároveň **umožní vytvoriť pre naše podniky rovnaké podmienky**, a tak posilniť ich konkurencieschopnosť.

Chceme dosiahnuť, aby **mohli ľudia čo najskôr a najrovnejším dielom čerpať výhody**, a pritom **aby vznikali pracovné miesta budúcnosti**, aby ľudia v núdzi požívali ochranu a aby boli naše podniky konkurencieschopné.

V týchto návrhoch sa predpokladá:

väčšie využívanie energie z obnoviteľných zdrojov,

predaj nových čistých áut a čistejších palív do áut, lietadiel a lodí, ktoré sú už na trhu,

rozšírenie európskeho spoplatnenia uhlíka na viac odvetví,

stanovenie cieľov úspory energie,

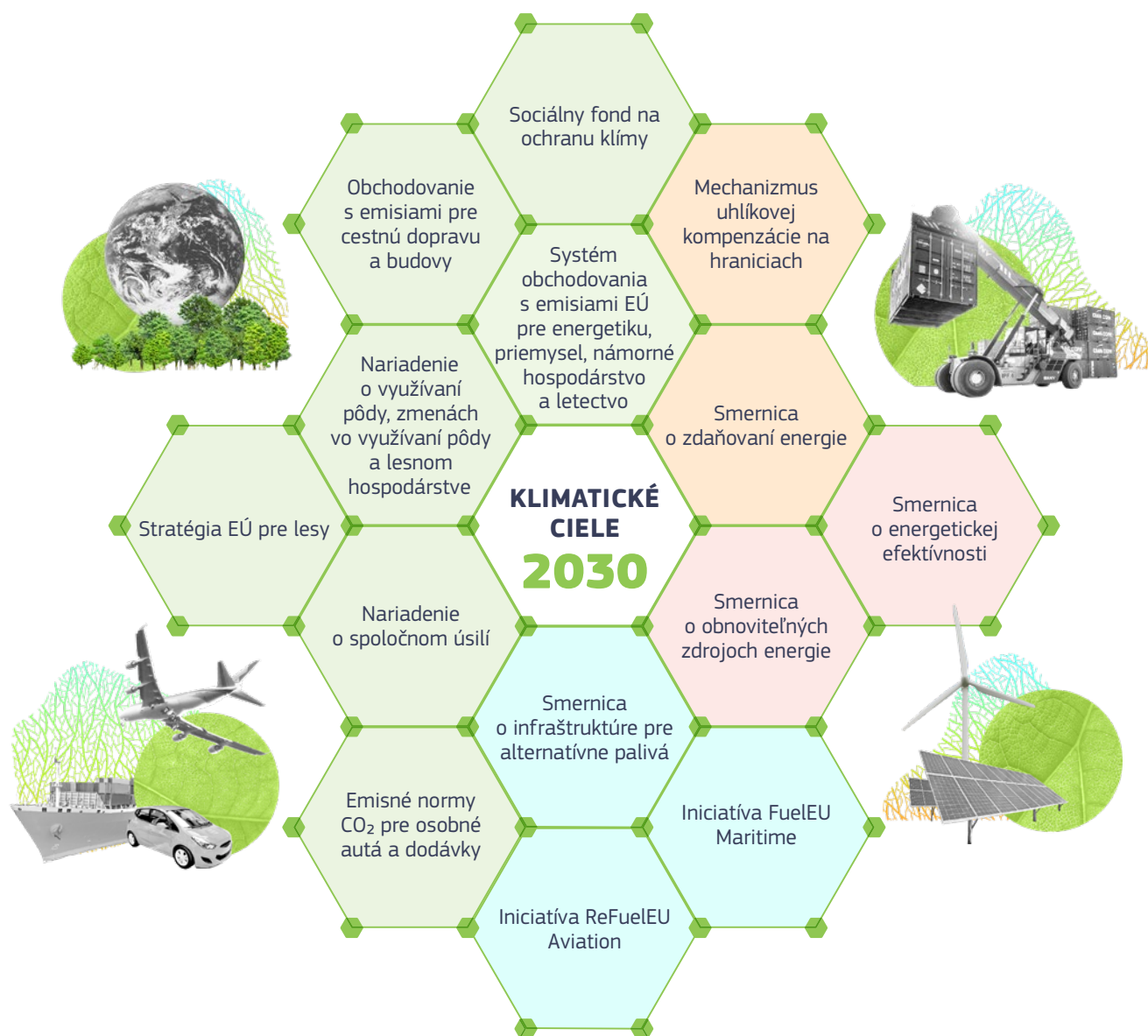

zdanenie zdrojov energie podľa klimatických cieľov,

podpora zraniteľných občanov, aby boli počas transformácie chránení pred ďalšími nákladmi.

S TÝMITO NÁVRHMI ZÍSKAME POTREBNÉ NÁSTROJE NA HLBOKÚ A SPRAVODLIVÚ TRANSFORMÁCIU HOSPODÁRSTVA EÚ PREDZNAČENÚ V EURÓPSKEJ ZELENEJ DOHODE

UDRŽATELNÁ **DOPRAVA** PRE VŠETKÝCH

Prechod na zelenšiu mobilitu má poskytnúť čistejšiu, prístupnejšiu a cenovo dostupnejšiu dopravu aj v najodľahlejších oblastiach.

Ak chceme dosiahnuť naše klimatické ciele, **musíme dopravu nasmerovať na cestu nulových emisií**. Do roku 2050 budeme klimaticky neutrálni, len ak znížime emisie z dopravy o 90 %.

ČISTEJŠIE AUTÁ, ČISTEJŠÍ VZDUCH

Európska komisia navrhuje, aby sme si dali **ambicióznejšie ciele znižovania emisií CO₂ nových osobných áut a dodávok**.

Emisie z áut by sa mali do roku 2030 znížiť o 55 % a nové autá by mali mať do roku 2035 nulové emisie. Pokiaľ ide o dodávky, navrhuje, aby sa ich emisie znížili do roku 2030 o 50 % a aby do roku 2035 klesli na nulu.

Komisia zároveň podporuje rast trhu s vozidlami s nulovými a nízkymi emisiami. Jej cieľom je najmä zabezpečiť občanom infraštruktúru na tankovanie týchto vozidiel na krátke aj dlhé cesty.

Navrhuje, aké **ciele treba dosiahnuť, pokiaľ ide o infraštruktúru alternatívnych palív** – napríklad elektrické nabíjačky či vodíkové čerpace stanice.

Tie sú pre rozšírenie čistejších vozidiel kľúčové.

Okrem toho na cestnú dopravu sa **do roku 2026 rozšíri systém obchodovania s emisiami, čím znečisťovanie zdražie**, zvýši sa motivácia používať čistejšie palivá a do čistých technológií sa dostanú ďalšie investície.

Do roku 2035 by naše nové autá mali mať

NULOVÉ EMISIE CO₂

Muž pripája svoje elektrické auto na verejnú nabíjačku, Amsterdam, Holandsko.

ROZVOJ UDRŽATEĽNEJ LETECKEJ DOPRAVY A NÁHRADA ZA KLIMATICKÚ STOPU LETECKEJ DOPRAVY

Komisia navrhuje, **aby sa uhlík spoplatnil aj pre leteckú dopravu, ktorá doteraz využívala výnimku.**

Takisto navrhuje **podporovať udržateľné letecké palivá** s tým, že lietadlá budú musieť pri všetkých odletoch z letísk EÚ povinne tankovať udržateľné zmiešané palivá.

Komisia bude takisto vyžadovať, aby veľké **letiská poskytovali lietadlám na všetkých termináloch elektrickú energiu.**

NOVÉ PRAVIDLÁ PRE EMISIE Z LODÍ

Komisia takisto navrhuje rozšíriť spoplatnenie uhlíka na námorné odvetvie. Tým sa podporí **používanie udržateľných palív vo všetkých lodiach**, ktoré priplávajú alebo odplávajú z prístavov EÚ. Lode, ktoré nespĺnia tieto limity, zaplatia odrádzajúcu finančnú sankciu.

Pre veľké prístavy Komisia stanoví **ciele, aby plavidlá zásobovali pobrežnou elektrickou energiou, a tak znížili používanie znečisťujúcich palív, ktoré okrem iného poškadzujú kvalitu miestneho ovzdušia.**

Hydroville je prvá certifikovaná osobná loď, ktorá používa na pohon dizelového motora vodík, Antverpy, Belgicko.

HYBNÁ SILA TRETEJ PRIEMYSELNEJ REVOLÚCIE

Zelená transformácia je pre európsky priemysel veľká príležitosť, pretože vytvára trhy pre čisté technológie a výroby.

S týmito návrhmi sa náš **priemysel bude môcť stať hybnou silou transformácie** a získa istotu, ktorú potrebuje na **povzbudenie investícií a inovácií**.

Posilníme jeho systém spoplatňovania uhlíka. Príjmy, ktoré spoplatnenie uhlíka prinesie, pôjdu na podporu inovácie okrem iného aj cez zdokonalený inovačný fond.

Tieto návrhy budú mať vplyv na celé hodnotové reťazce v odvetviach ako energetika a doprava, stavebníctvo či rekonštrukcia, čo pomôže **vytvoriť udržateľné a dobre platené pracovné miesta na lokálnej úrovni v celej Európe**.

Investície do nízkouhlíkového hospodárstva umožnia po pandemickej kríze naštartovať zelenú obnovu.

Očakáva sa, že elektrifikácia hospodárstva a rozsiahlejšie využívanie obnoviteľnej energie povedú **v týchto odvetviach k zvýšeniu zamestnanosti**.

Vďaka vyššej energetickej účinnosti budov vzniknú pracovné miesta v stavebníctve, ktoré pocíti silnejší dopyt po miestnej pracovnej sile.

Tieto návrhy umožňujú, aby sa predávalo čoraz viac nových čistých vozidiel a čistejších pohonných hmôt, **čo pre európsky automobilový priemysel znamená veľkú príležitosť**.

V roku 2020 bol v Európe zaregistrovaný

1

MILIÓN nových elektrických vozidiel, čo je v porovnaní s rokom 2019 trojnásobok.

Očakáva sa, že do roku 2030 bude na európskych cestách

30

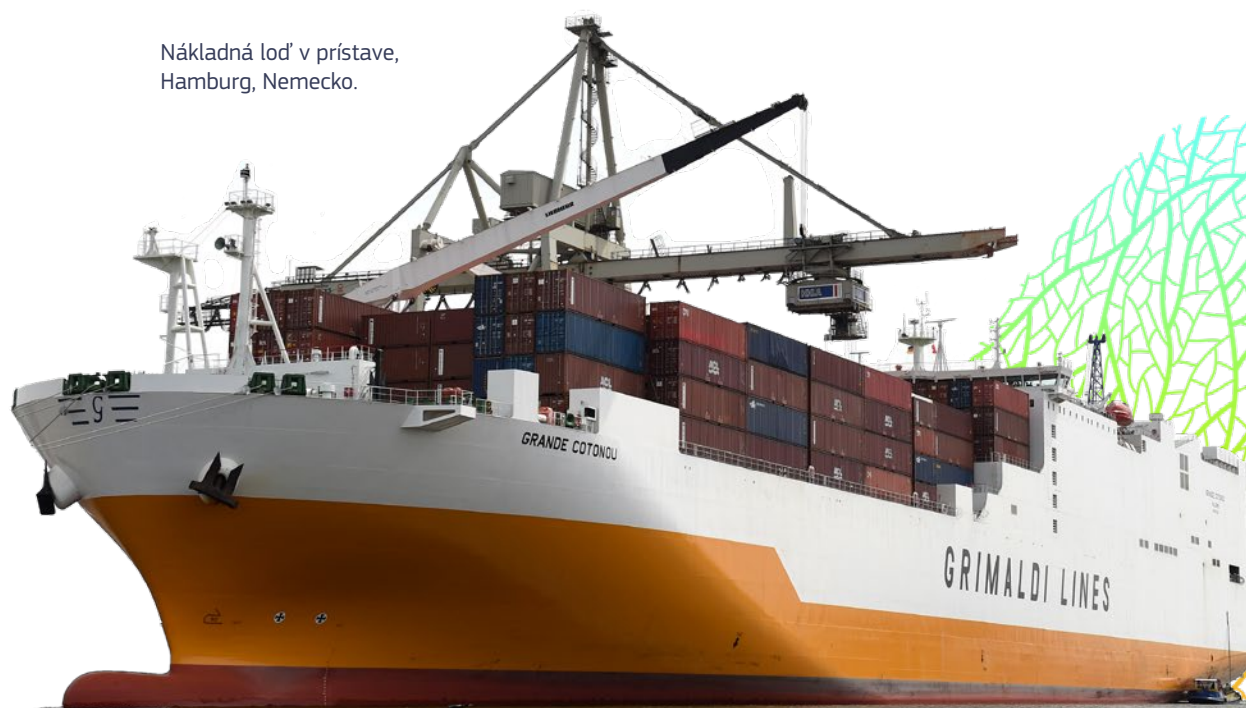
MILIÓNOV vozidiel s nulovými emisiami.

Chceme dostať našim klimatickým cieľom bez toho, aby úsilie nášho priemyslu o zníženie emisií ohrozovala nekalá súťaž zo zahraničia.

Komisia navrhuje, aby aj podniky z krajín s menej prísnymi pravidlami v oblasti klímy, ktoré **vyvážajú svoje výrobky do EÚ, museli platiť za uhlík.**

Naše **klimatické opatrenia môžu byť úspešné**, len ak sa vďaka nim nebude dať jednoducho presmerovať emisie skleníkových plynov inam. Akékoľvek úsilie EÚ by inak vyšlo nazmar.

Nákladná loď v prístave, Hamburg, Nemecko.

ČISTEJŠÍ **ENERGETICKÝ SYSTEM**

Na zníženie emisií skleníkových plynov do roku 2030 aspoň o 55 % musíme zvýšiť podiel energie z obnoviteľných zdrojov a energetickú efektívnosť.

Komisia navrhuje, aby sa **povinný podiel obnoviteľných zdrojov energie v energetickom mixe EÚ zvýšil na 40 %**. Zároveň sa určia orientačné príspevky jednotlivých členských štátov k dosiahnutiu tohto cieľa. V týchto návrhoch sa podporuje ďalšie rozšírenie obnoviteľných palív, napr. vodíka, v priemysle a doprave podľa nových cieľov.

Okrem toho **zásadný význam** pre zníženie emisií a nákladov na energiu pre spotrebiteľov a priemysel **má zníženie energetickej spotreby**. Komisia navrhuje, aby sa **ciele v oblasti úspory energie na úrovni EÚ zvýšili, aby boli záväzné** a dosiahlo sa tak do roku 2030 celkové zníženie o 36 %. Opatrenia členských štátov sa budú riadiť vnútroštátnymi orientačnými cieľmi.

Nový cieľ v oblasti
**OBNOVITEĽNEJ
ENERGIE**
do roku 2030

40%

Nový cieľ v oblasti
**ENERGETICKEJ
EFEKTÍVNOTI**
do roku 2030

36%

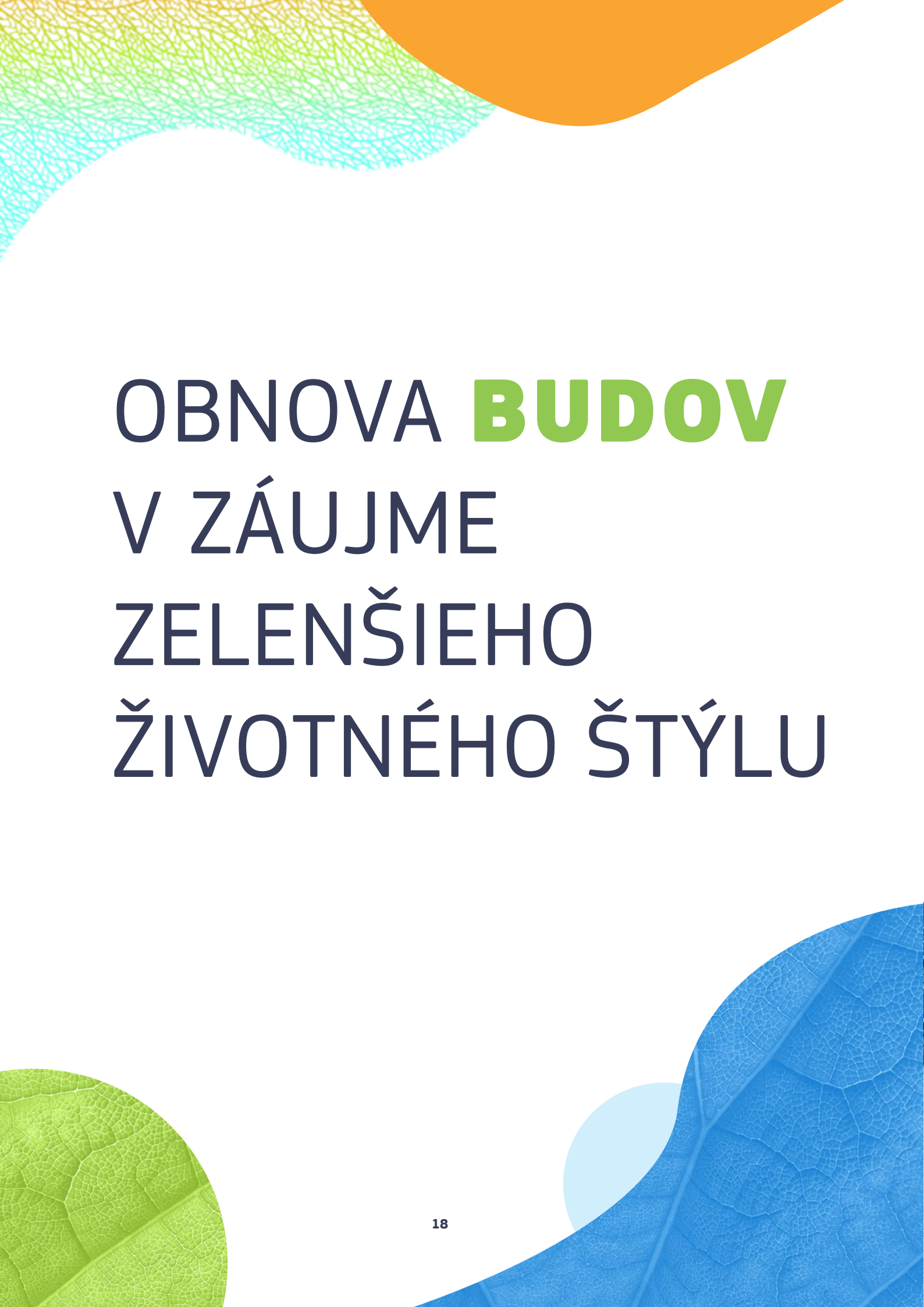
Zelenú transformáciu musí poskytovaním správnych stimulov podporovať aj daňový systém.

Komisia navrhuje zosúladiť minimálne daňové sadzby na vykurovanie a dopravu s našimi klimatickými cieľmi a súčasne **zmierniť ich sociálny vplyv a podporiť zraniteľných občanov**.

Takisto **navrhuje zrušiť výnimky a znížené sadzby, ktoré podporujú využívanie fosílnych palív** napríklad v leteckej a námornej doprave.

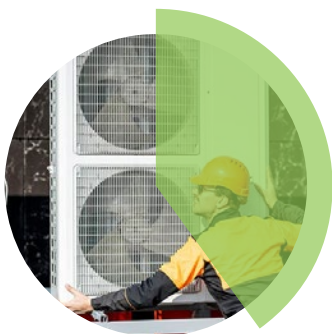
Na mólo, na ktorom stoja veterné turbíny, dorážajú morské vlny, Boulogne-sur-mer, prístav na pobreží Lamanšského prielivu, Francúzsko.

OBNOVA **BUDOV** V ZÁUJME ZELENŠIEHO ŽIVOTNÉHO ŠTÝLU

Budovám prislúcha:

40%
energetickej
spotreby EÚ

36%
emisíí
skleníkových
plynov súvisiacich
so spotrebou
energie

Obnovou našich domovov a budov ušetríme energiu, ochránime sa pred extrémnym teplom a zimou a odstránime energetickú chudobu.

Obnovou budov s cieľom využívať obnoviteľné zdroje energie vieme zásadne znížiť energetickú spotrebu budov, objem emisí aj sumy na účtoch za energiu. Stavebná obnova zároveň prináša zamestnanosť a hospodársky rast.

SOCIÁLNY FOND NA OCHRANU KLÍMY

Nový Sociálny fond na ochranu klímy má za cieľ podporovať občanov najviac ohrozených energetickou alebo mobilitnou chudobou. Tým, ktorí sú zmenám najviac vystavení, fond pomôže zmierniť náklady, **aby transformácia prebehla spravodlivo a nenechala nikoho zaostávať.**

Poskytne sa z neho 72,2 miliárd eur počas siedmich rokov na financovanie obnovy budov, prístupu k mobilite s nulovými alebo nízkymi emisiami, či dokonca na podporu k príjmu.

Okrem našich vlastných alebo prenajímaných domovov treba obnoviť aj verejné budovy – či už školy a nemocnice alebo radnice a športové strediská – aby viac využívali obnoviteľnú energiu.

Solárne panely
na novej stavbe
v Beerseli,
Belgicko.

KOMISIA NAVRHUJE:

požadovať od členských štátov
OBNOVU ASPOŇ

3%

celkovej podlahovej plochy **VŠETKÝCH
VEREJNÝCH BUDOV ROČNE**

stanoviť referenčný podiel

49%

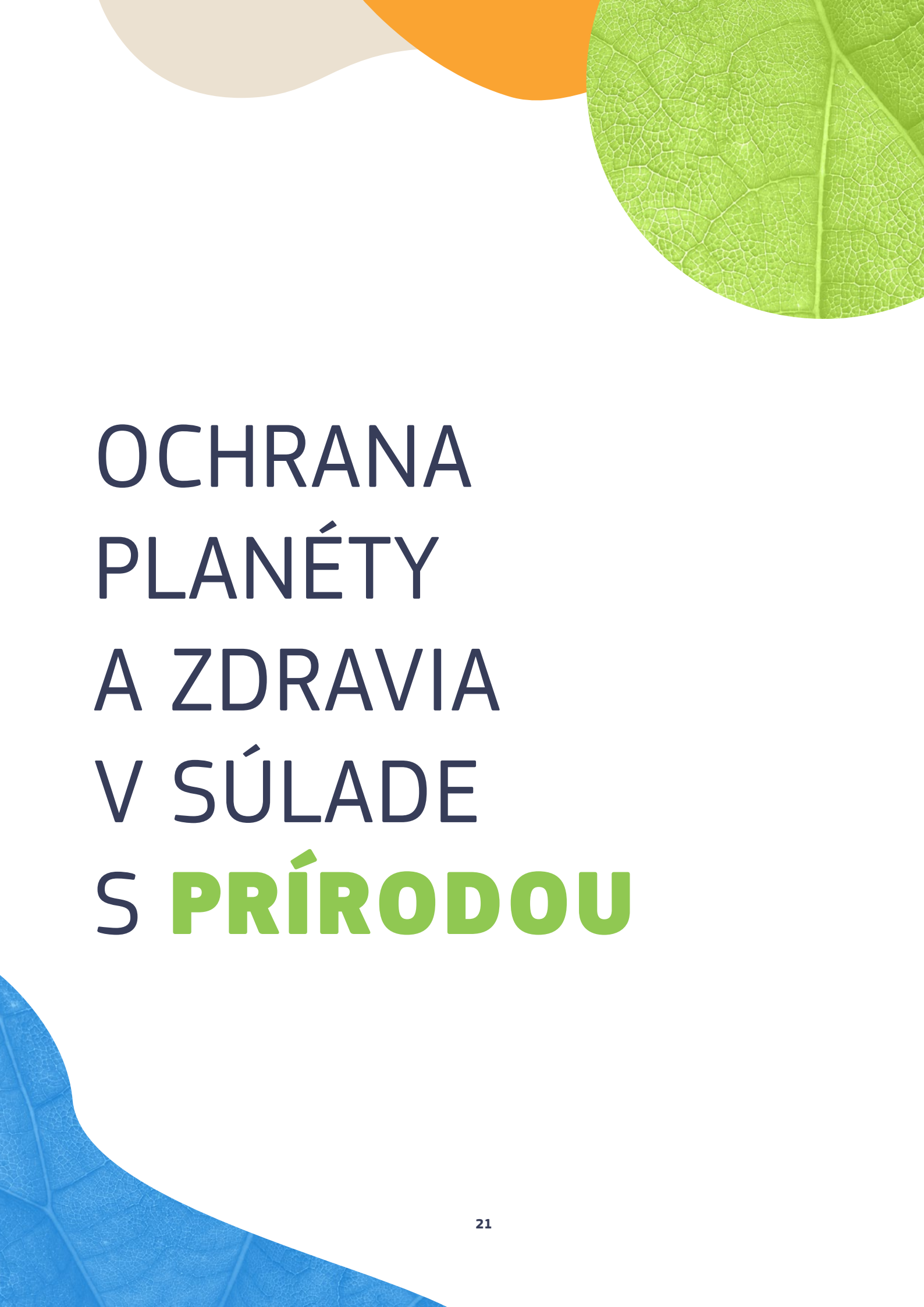
OBNOVITEĽNEJ ENERGIE
V budovách do roku 2030

požadovať od členských štátov zvýšenie
využívania obnoviteľnej energie pri
kúrení a chladení o

+1,1

**PERCENTUÁLNEHO
BODU** každý rok až
do roku 2030.

OCHRANA PLANÉTY A ZDRAVIA V SÚLADE S **PRÍRODOU**

V boji proti zmene klímy je našim dôležitým spojencom príroda.

Príroda reguluje klímu, vstrebáva a ukladá uhlík a poskytuje cenné obnoviteľné zdroje pre biohospodárstvo. **Obnova prírody a prírodnej rozmanitosti nám ponúka rýchle a lacné riešenie, ako vstrebávať a ukladať uhlík.**

Komisia preto navrhuje **obnoviť európske lesy, pôdy, mokrade a rašeliniská**. Tým sa zvýši vstrebávanie CO₂ a naše životné prostredie nadobudne väčšiu odolnosť voči zmene klímy.

S obehovým a udržateľným riadením **týchto zdrojov sa zlepšia naše životné podmienky**, zachováme si zdravé prostredie, vzniknú kvalitné pracovné miesta a získame udržateľné energetické zdroje.

NOVÉ CIELE ZVYŠOVANIA NÁŠHO PRÍRODNÉHO ZÁCHYTU UHLÍKA

Komisia schválila plán vysadiť do roku 2030 3 miliardy stromov.

Čím viac stromov, tým väčšia kapacita vstrebávať znečistenie CO₂ a tým rozmanitejšia príroda. Ale naše lesy sú v dôsledku zmeny klímy, straty prírodnej rozmanitosti a rastu biohospodárstva pod čoraz väčším tlakom. Stratégia EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030 uznáva, aké sú lesy nesmierne dôležité, a pomôže významne zvýšiť kvalitu aj kvantitu lesných plôch EÚ.

Kľúčovou zložkou energetického mixu EÚ je udržateľná bioenergia.

Bioenergia (ktorá sa získava z biomasy, napr. vedľajších poľnohospodárskych produktov, odpadu alebo morských rias) pomáha **vyrad'ovať fosílna palivá** a dekarbonizovať hospodárstvo EÚ. No musí sa využívať udržateľne. Komisia navrhuje stanoviť prísne nové kritériá, aby sa prestalo s neudržateľnou ťažbou dreva a aby boli **oblasti s významnou prírodnou rozmanitosťou chránené**.

KASKÁDA VYUŽÍVANIA BIOMASY

Mladý muž pri obnove mokradí v Malom Bore, Česko.

DÔRAZNEJŠÍ GLOBÁLNÝ BOJ PROTI **ZMENE KLÍMY**

Globálnu hrozbu zmeny klímy môžeme vyriešiť len v spolupráci s našimi medzinárodnými partnermi.

Ako pozitívny príklad už poslúžila Európska zelená dohoda, ktorá viedla hlavných medzinárodných partnerov k stanoveniu vlastných cieľových termínov klimatickej neutrality. Dnes **sme opäť pripravení ukázať, ako na to**, s podrobným plánom na splnenie týchto cieľov.

Byť hybnou silou ochrany klímy prináša výhody našim podnikom. Vďaka našim investíciám do technológií v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov napredujeme vo vývoji odborných znalostí a produktov, ktoré potrebuje aj zvyšok sveta. Prechodom na zelenú dopravu vytvoríme špičkové svetové podniky, ktoré môžu slúžiť čoraz väčšiemu globálnemu trhu.

Okrem toho pomáhame zvyšovať globálne ciele ochrany klímy. V spolupráci s našimi medzinárodnými partnermi budeme **spoločne znižovať emisie** v námornej a leteckej doprave na celom svete.

EÚ sa o tieto návrhy a vízie podelí so svojimi medzinárodnými partnermi na ďalšom zasadnutí konferencie OSN o zmene klímy (COP26), ktorá sa uskutoční v novembri v Glasgowe. Európska únia **výrazne posilňuje globálny boj proti zmene klímy** svojimi skúsenosťami s politikami, vedúcim postavením priemyslu, klimatickou diplomaciou a financovaním.

30 %

prostriedkov z Nástroja susedstva a rozvoje a medzinárodnej spolupráce pôjde na podporu klimatických cieľov

Viac ako tretina

svetových finančných prostriedkov na klímu pochádza z EÚ a jej členských štátov

Samit hláv štátov a vlád na konferencii OSN o zmene klímy (COP25) 2019 v Madride, Španielsko.

Luxemburg: Úrad pre publikácie Európskej únie, 2021

© Európska únia, 2021

Politika opakovaného použitia dokumentov Európskej komisie sa vykonáva rozhodnutím 2011/833/EÚ z 12. decembra 2011 o opakovanom využívaní dokumentov Komisie (Ú. v. EÚ L 330, 14.12.2011, s. 39). Ak nie je uvedené inak, opakované použitie tohto dokumentu je povolené v zmysle medzinárodnej licencie Creative Commons Attribution 4.0 (CC BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). To znamená, že opätovné použitie tohto dokumentu je povolené za predpokladu, že sa primeraným spôsobom uvedie zdroj a označia sa všetky zmeny.

Pokiaľ sa neuvádza inak, všetky snímky © Európska únia.

Zdroje obrázkov:

Obálka: budova, Bosco Verticale, Miláno, Taliansko: Freepik.com; Solárne panely: Unsplash; Les: Freepik.com; Továreň: Freepik.com
Strana 2 — Zem: Pixabay; Solárny panel: Unsplash; Budova: NE & NW facades of The Mill / © J. Skokan M. Túma; Nová rastlinka: Freepik.com
Strana 5 — Európsky parlament v Štrasburgu: Pixabay
Strana 7 — Elektrické auto: ©AdobeStock; Veterné turbíny: Thomas Galler. Unsplash; Bežec: ©AdobeStock
Strana 8 — Solárne panely: Freepik.com; Nabíjanie elektrického auta: Freepik.com
Strana 14 — Pracovník na stavbe: ©AdobeStock
Strana 15 — Nabíjačka a elektrické auto: ©AdobeStock; Softvérový inžinier: Wikimedia Commons
Strana 19 — Pracovník montuje ventiláciu: ©iStock
Strana 20 — Verejná budova: ©AdobeStock
Strana 22 — Les: ©AdobeStock
Strana 23 — Životný cyklus biomasy: Obrázok 1, 2, 4 a 6: Unsplash.com; Obrázok 5: Wikimedia Commons

Print	ISBN 978-92-76-39531-7	doi:10.2775/067445	NA-02-21-151-SK-C
PDF	ISBN 978-92-76-39509-6	doi:10.2775/940680	NA-02-21-151-SK-N